

זבר המערכת

לִקְתָּ מִפִּי־

בְּלִי פֶחַד,

בְּלִי שְׁשֻׁמוֹרָה בְּלִב טִינָה עַל אֱלֹהִים,

בְּלִי בּוֹשָׁה נוֹקֶבֶת כְּלָפִי הַשָּׁמֶשׁ,

בְּלִי מְרִירוֹת פְּתָנִים כְּלָפִי קְרוֹבִים שְׂבָקְרוֹבִים.

לִקְתָּ מִפִּי־ בְּנִשְׁקִית עֵינַיִם מִכָּל צוֹרָה

וּבְנִשְׁקִית נֶפֶשׁ מִכָּל רָגֶשׁ,

לְעֵבֶר בְּנַחַת מֵהִיכָל לְהִיכָל,

כְּשֶׁהִיד הַזִּקְנָה נוֹגַעַת בְּזִהְרִירוֹת, בְּרִד,

בְּקִירוֹת הָעוֹלָם הַזֶּה, בְּצִיּוּרָיו.

(מתוך: **מהיכל להיכל** מאת זלדה)

שעה לעסוק בכל השאלות שהעלה המופע ומן הראוי להמשיך את הדיון בהן. בגליון זה, אשר אינו מתיימר להביא תמונה מאוזנת של הסוגיה, ניסינו לעסוק בזווית מסוימת שלה ולהביא לידי ביטוי את קולם של האנשים אשר העלו את המופע. בראיון **מה זה תיאטרון חינוכי?** (עמוד 22) משוחח הפרופ' לתיאטרון שמעון לוי עם יונתן לוי, בנו ובימאי ההצגה, על הנסיון השני במחלוקת לעסוק עם תלמידים בתיאטרון אוונגרד. במאמר **מה לנו יש להגיד?** (עמוד 24) מספרת שירה ברוק, מתלמידות הכיתה אשר העלתה את המופע, על חוויותיה והתובנות שהתעוררו בה בעקבותיו. המאמר של פרופ' אילן פפה **מלך טווס, אל או שטן?** (עמוד 26), מספר על הדת היידישית שמאמינה סוגדים לאל מלכִיטווס (גיבור החלק הראשון של המופע). מאמרו של פפה מביא פן של הומור וקלילות לעיסוק הציבורי בהצגה, אשר נוטה להיות מחמיר.

הגליון הנוכחי יוצא לפני פתיחת שנת הלימודים ומדווח על פתיחה של שלושה בתי-ספר ולדורף תיכוניים חדשים וכן על פתיחה של שלוש כיתות א' חדשות (עמוד 12). על השמחה לנוכח התרחבות חינוך ולדורף בארץ מעיבה המציאות המצערת שבה עדיין לא כל הילדים הבוחרים להתחנך בו יכולים לממש את בחירתם, אם מסיבה של תפוסה מלאה בכיתות או מחוסר יכולת של המערכת להתמודד עם כמות האתגרים שילדים אלה מביאים. מצב זה גורם לכאב עצום בקרב הילדים הדחויים ומשפחותיהם, ומשקף בעיה אמיתית בחינוך ולדורף בישראל. בת-ציון פידלר, תרפיסטית מנוסה בעבודה עם ילדים עם לקויות שונות, משמיעה את קולם הייחודי והבלתי נשמע בראיון שכותרתו **למי מיועד חינוך ולדורף?** (עמוד 30).

נושאים אלה ואחרים ממלאים את דפי גליון הקיץ שבידיכם. אנו מקווים לשאת בשותפות את התקווה לעבור בנחת מהיכל להיכל, כדבריה המרפאים של המשוררת זלדה, הפותחים את המאמר.

שלכם,

נועם שרון ומיכל זיו קרמר

מיכל לבר - קוץ - רישום שנה א, "דרך האמנות"

כאשר חרב ההיכל פנו הקדמונים לאלוהיהם בתחינה **חדש ימינו כקדש** (מגילת איכה ה' יט-כא). בעת העתיקה חיו בני האדם על פי מורשת האבות הקדומה. כשהם התבוננו אל תוך עתידם הם חוו את העבר החי בעורקיהם. המִתְקֵן היסודי ביותר בעת ההיא היה דווקא זה שפנה לאחור בזמן בכדי להתקרב ככל שיוכל אל המקורות הטהורים ביותר. המקורות המספרים על תקופת הבית השני בתולדות עם ישראל, מעידים על כך יותר מכל. (ראו ספר עזרא וספר נחמיה).

כיום אנו ניצבים בעמדה שונה לנוכח שאלת הישן והחדש. מה צריך להשתנות כדי שהעתידי יביא את דברו? שאלה זו שזורה כחוט השני בין מאמרי הגליון.

חורבן בית-המקדש, שמצוין בחודש אב, מסמל נקודת מפנה בהיסטוריה הרוחנית של האנושות. המשכן הפיזי של האל חרב ומאותו רגע והלאה הוטל על האדם לבנות לאל משכן בתוכו. השם "עמנואל" מצביע על השינוי הזה, והוא בעל חשיבות אוניברסאלית לפי המחקר של מדע הרוח האנתרופוסופי. סיבות היסטוריות ופוליטיות הביאו לכך ששם זה מזוהה עם הדת הנוצרית וממסדה. זיהוי זה הביא לכך שגורמים מסוימים בישראל תוקפים את הפעילות האנתרופוסופית בטענה שמקורה בנצרות. מצב זה יוצר הימנעות מעיסוק פומבי בתכנים איזוטריים והוא משול לכניסה קולקטיבית לארון.

אך ארוננו של אלוהים, שבעבר ניצב בלב המקדש, נמצא היום במקדש הלב של כל אדם. נסיונות ההסתרה יוצרים שקר רוחני בעולם ועלולים להעמיק את הרושם שהאנתרופוסופיה היא אכן כת, כפי שטוענים מלעזיה. הדרך היחידה להתמודד בכבוד עם מתקפות היא להתייבב מולן בזקיפות וגאווה ולומר דברים בצורה צלולה ובהירה. באופן הזה כל דבר מקבל את מקומו הנכון. דני אמן, במאמרו על **כריסטוס או עִמְנוּאֵל** (עמוד 20), עושה צעד לכיוון הזה.

ההצגה **קרוב** שהועלתה לפני כחודשיים חשפה פצע עמוק במרקם החיים של תיכון ולדורף הרדוף ושל הקהילה האנתרופוסופית הישראלית כולה. עוצמת הכאב וטריותו אינם מאפשרים לנו לפי